

afde portret is met dat van beide, neus en in zoo behoeven" en het dezelfde figuur: scheiding der

Openb. 17: 16 illes wat daar Jeruzalem; den ge (1) tempel als een vrouw, slaten, den an- a opgaat. Het an als betrek- uvel door die teld. En daar- branding niet rsterdochter

anderer — 9 geen sprake fire). De ver- ds voltrokken

niet op. Wat schouw naar el opmerkten, eemt die ont- n vrouw, die l met Jahwe in dit houden is object der wel degelijk

n Jeruzalems i het verderf te hoer ge- teekening bij slaat volgens kelzer Nero voorzien van elijken naam eegt Charles, r de valsche uitgaan als dan ook „re- epalend voor l priesthood”

penb. 17 de (Charles). In ze een reli- 2 Thess. 2 ing ook nog op de pries- is religieuze, 0). Maar in n „valschen ontleend aan die trekken herinnerende l. de teekte- Jeruzalem tie in hoofd-

et oorspron- antichrist. wordt nog i over „het en ook aan k houdt de rist, religie- charles bezig in 11: 7 (I. dem te her- stad, 284. dat Jeruza- 1: 9, 10; I. 287/8).

K. S.

aps

van C. A. J. H.-B. te U. (58) te U. l.—; N. N. 0; J. G. V. f 5.—; M. dres te U.) e S. (bijet

2e reeks):

orgen dus i zijn nog eid te zijn. en studen-

LEVEN

stelingen pr. 3: 9b.

trouwen van Zijn r van het de zoons waarover schikking

hebben; tot de op zichzelf staanden jongeman of jongedochter, die geregeld het loon of het salaris in eigen handen krijgt; tot den militair, die soms aan soldij heel wat opsteekt, vooral toen hij nog in „Indië” dien- de; en ga zoo maar door. Ook tot ieder, die van steun leeft, of van „Drees” ontvangt.

Den laatsten dag der week, of op den eersten der maand, of midden in het kwartaal; het kan niet schelen op welken dag — voor ieder breekt op zijn tijd het oogeblik aan, waarnaar hij al telkens heeft uitgezien: die zijn spaarpot al aardig ziet groeien, net zoo goed, als die noodzaakten was schulden te maken en op de pof heeft moeten koopen.

Elken keer weer een feestdag!

En zoo komen ze met den buit thuis. En gaan ze aan het rekenen, en aan het verdeelen. In elk geval voor vandaag wat extra's. Dat moet! Verder voor de belasting zooveel; voor den slager; voor den kruidenier; voor de vacantiereis, voor een cadeautje, voor de huur enz., enz.

Maar neen, zóó gaat het toch niet goed.

Natuurlijk is de Heere er ook bij tegenwoordig, bij dat tellen en rekenen; al doe je, alsof je moederziel alléén bent en al zou je niet graag er één bij hebben.

Hij is er; en elken keer, als je daar weer zit, hoe je inkomsten te verdeelen, in de hoop voor jezelf zooveel mogelijk weg te kunnen leggen, neemt Hij het woord, en spreekt:

„Denk er wel om, het eerste van uw inkomen is voor Mij, om Mij daarmee te eeren. Al het geld, dat ge daar hebt, ja, hebt ge zelf verdiend; misschien met hard werken, maar dat ge het hebt kunnen verdienen, dat is louter genade; dat hebt ge aan Mij te danken, en aan Mij alléén. En feitelijk zou Ik het weer van u kunnen opeischen. Maar dat doe Ik niet; wat Ik wel vraag, ja van u eisch, dat is, dat ge de eerstelingen, het eerste van Uw inkomen Mij geeft. En de rest moogt ge besteden, om in uw eigen nooden te voorzien”.

En hoeveel vraagt de Heere dan voor Zichzelf, voor Zijn dienst, voor Zijn kerk, voor Zijn armen, voor den arbeid in Zijn Koninkrijk?

Dat zegt Hij niet. Van Israël vroeg Hij de tienden; met nog de eerstelingen van de kudde en van den oogst en allerlei offers. Aan ons laat Hij het zelf over. Maar dit is zeker: in de nieuwe bedeeing, waarin wij leven, en die zoo ontzettend veel rijker is dan de bedeeing der schaduwen, kunnen wij in geen geval met minder toe. Dan zijn de tienden zeker wel het allerminst, om daarmee den Heere, onzen God, te vereeren.

Dus die per week f 50.— verdient, legge f 5.— weg voor den Heere; daarvan doet hij in de collecte, daar betaalt hij van voor de Zending en alle werk van barmhartigheid, enz.

Die per maand f 200.— ontvangt, legge direct f 20.— weg voor dat doel; die van f 16.— steun moet leven, geve den Heere f 1.60 enz. Goed te verstaan, dit is het minste. Israël betaalde nog meer. Nog eens, de Heere laat ons vrij; alléén handhaaft Hij den eisch: „Vereer Mij van de eerstelingen al uwer inkomsten!” Meenen wij, dat wij met minder kunnen volstaan dan Israël? Of zouden wij onze vrijheid mogen gebruiken om te blijven beneden de maat, aan Israël gesteld.

Dat is geen vraag. Liever geven we meer, graag meer!

Maar kán dat? Als iemand f 16.— heeft om van te leven, kan hij toch geen f 1.60 daarvan afstaan; en een die per jaar f 2400.— verdient, kan maar zoo geen f 240.— weggewen. En stel eens iemand, die f 4000.— per jaar inkomen had, zou die dan aan den Heere f 400.— moeten en kunnen wegschenken?

Of dat kán? Dat moet! Dat vraagt de Heere toch! Wij roégen dáárop niet afdingen. Dat moet eerst vóór we andere uitgaven doen.

Dat is nog noodzakelijker, dan dat we de belasting en de huur betalen. De menschen zeggen: „De belasting eerst” „De huur eerst!”

„Neen”, zegt de Heere, „Mij het allereerst!”

Den volgende keer praten we verder, hoop ik.

HUISMAN.

GRONINGER Brieven

Amice frater.

Toen in 1886 de Doleantie daar was, zat ik nog op de banken der lagere school, een openbare school, want in ons dorp was er nog geen christelijke. Er was een kleine gereformeerde kerk, uit de afscheiding geboren, en de Ned. Herv. Kerk was zóó modern, onverschillig, dat er daar niemand aan doleeren dacht. De dominé, een zeer deftig man, bevriend met mijn vrijzinnige familie, van welke er niemand ooit in de kerk kwam dan alleen op den oudejaarsavond, placht te zeggen: gereformeerd worden? Als ik veranderen wou, werd ik liever roomsch, want daar kan de mensch nog wat bijbrengen tot zijn zaligheid. Hij had trouwens ook aan het sterfbed van een zijner schapen, zeer bang voor het „hiernamaals”, want wat kon hem dan weer boven het hoofd hangen, niets anders te zeggen dan: houd maar goeden moed.

In ons dorp was dus van doleantie geen sprake. Men nam nauwelijks notitie van wat er in ons land in dit opzicht gebeuren mocht. En de christelijke gere-

formeerden zeiden: laten ze bij ons komen, als ze weer naar Schrift en belijdenis willen wandelen. Sympathie vond zoo de doleantie eigenlijk niet.

Dit kwam meer doordat onze predikant, een zeer bekwaam man, zeer ernstige bezwaren had tegen enkele van Kuypers leeringen, als de gemeene gratie en de veronderstelde wedergeboorte. En hij waarschuwde ernstig tegen die dwalingen.

Ik leefde echter wel met de doleantie mee, maar dit op een heel eigenaardige wijze, ongeveer zóó, als vele leden der gebonden kerken, die de rust zoo liefhebben, zulks doen inzake de vrijmaking van dezen dag. De voorlichting van hun dominé en hun kerkelijke pers is ongeveer van gelijken aard als ik die putte uit een liberale krant van toen.

Ik mocht toch elken namiddag, als de school uitging, het toenmalig bestaand provinciaal ochtendblad de „Nieuwe Groninger courant”, uit 's meesters hand ontvangen, om het naar een mijnheer te brengen, die dicht in onze buurt woonde. En verzot als ik was op kranten, las ik, vóór ik deze taak had volbracht, elk nummer dier courant van a tot z.

De buitenlandsche politiek eerst; het spookte toen op den Balkan; en dan de binnenlandsche berichten, inzonderheid die over de doleantie, die in ons gewest niet veel beteekende, maar daar toch was, zooals in de stad, in Zuidwolde en enkele andere plaatsen.

Nu moet ik zeggen, dat het blad er journalistiek wel wezen kon, iets wat ik eerst later leerde waardeeren.

Even goed als het toen van ouds bekende avondblad „De Prov. Groninger”, die door onzen postbode elken avond, soms mee met onze hulp, huis aan huis bij de rijke menschen werd bezorgd en door hem nooit anders werd betiteld dan als: de geldzak.

De hoofdredactie van beide bladen was fijn liberaal zeer goed op de hoogte der binnen- en buitenlandsche literatuur, van vrijzinnige zijde dan. Vooral de tooneel-literatuur. De hoofdredacteur der „Nieuwe Groninger” was een zeer deftige verschijning. Het was een genot, hem naar zijn bureau te zien wandelen: niet groot, wel ietwat gezet, zijn zeer groot hoofd ietwat op zijde gehouden, steeds blijikbaar in diepe gedachten. Het Groningsche publiek, dat hem hoogachtte, en veelszins niet ten onrechte, noemde hem altijd: het wieze heufd.

Hij dacht in zijn litteraire beschouwingen en politieke overwegingen, goed liberaal, niet aan de kerkelijke gebeurtenissen, maar er verschenen in zijn courant wel vele berichten dienaangaande. Ook omtrent de doleantie. En die berichten waren van dien aard, dat ik de doleerende menschen als zeer gevaarlijke lieden leerde beschouwen.

Ik dacht meer dan eens, zij het met eenige huivering: ik wou wel eens zoo'n doleerende zien. Vreeselijke menschen. In het donker had ik echter niet graag een van hen op mijn pad ontmoet.

Hoe gevaarlijke actie. Er waren zelfs inbrekers bij; denk aan de paneelzagerij. En welke groote gevaren bedreigden toen niet kerk en school en staat.

Het zal thans zoo ongeveer gesteld zijn met de lezers der synodocritische pers. Vooral als zij vernemen van die „doorgaande reformatie”, voor welke zelfs leden van vrijgemaakte kerken op de vlucht sloegen.

En dan die politieke partij: kerkelijk politieke partij; het Gereformeerde politiek verbond. Niet dan hulp voor communisten en, zooal dit niet, dan toch voor roomschen en socialist.

Erg kan het toch niet. De menschen beven, als zij er van lezen. Hoe is het mogelijk, dat eens gereformeerde menschen zóó diep kunnen vallen. Daar moeten, evenals indertijd bij de doleantie, verkeerde, slechte factoren achter werken.

Teleurgestelde Kuypers — omdat hij geen professor werd — en dwepende Alexanders, Lohman dan.

Zoo is het natuurlijk ook nu weer. Daar zit, zoo verklaren edele voorlichters en kerkelijke nieuwsbren- gers, ressentiment achter. Bij sommige menschen een wraakgevoelen. Soms zoo iets pathologisch, iets ziekelijks. En men tikt even aan het voorhoofd.

En dan zeggen die hoogstaande, liefdevolle menschen heel meewarig: hoe tragisch hé? En hun nobele ziel doet hen diep zuchten.

Wie van de lezers zou dan niet diep onder den indruk komen? Ja, ja, zeg het wel, buurman of buur- juffrouw, het is wel erg met die menschen. En onze goede dominé heeft er zoo mee te doen. Hij zei het al lang. Die menschen doen dingen, die een fatsoenlijk mensch doen beven.

In de oorlogsdagen riep een ietwat driftig uitgeval- len man: ze moesten naar een concentratiekamp.

Maar wat doen zij dan voor booze stukken?

Daar is eerst dat ontzettend gevaar van verab- soluteering der kerk. En voor hen, die moeite met dit deftige woord mochten hebben, is er een ander gevaar: verkerkelijking van het leven.

Ik las daarvan in het „Gereformeerd Jongelings- blad”, in een artikel van den bondsvoorzitter, den heer Algra, een bekwaam man, die een tijd gekend heeft, dat hij gezond denken en schrijven kon.

Hij vertelt nu aan zijn jongelieden: er dreigt een groot gevaar, en dat is de verkerkelijking van het le- ven, zooals bij de Ned. Herv. kerk als bij de vrijge- maakten — tusschen aanhalingsteekens dan. Men mocht eens meenen, dat het met vrijheid iets te maken

had.

Wij zullen, dus de geleerde schrijver, in de gerefor- meerde, dat zijn dan de gebonden kerken, tegen dit streven op onze hoede moeten zijn. Want het is een geestelijk gevaar, omdat het in wezen een ongerefor- meerd streven is.

Wat is dan toch die verkerkelijking? Ik sloeg de groote van Dale op; het woord stond er niet in. Wel vele andere met ver, b.v. verkorsten, en dat wil dan zeggen: alles tot korst doen worden of maken. Dus zou verkerkelijken zijn: alles tot kerk maken of doen worden? Maar laten wij het betoog van den heer Algra eens wat nader bezien. Hij zal het ons wel duidelijk maken.

Hij is in discussie met een dier lichtzinnige geesten, die thans in zijn kerken den toon aangeven, het leven daar meer en meer gaan beheerschen; met ds Lugtig- heid van Zwolle, die daár de gereformeerde J.V. reeds om hals bracht en zijn meeningen nader propageert op ringvergaderingen. Die dominé wil nu alle jeugd- werk in elke plaats — padvinderij en zoo — concen- treeren, om het daarna te brengen onder leiding van de plaatselijke kerk. Dan komt er meer activiteit.

Welnu, de heer Algra vertaalt dit zoo, dat dan alles komt onder leiding van den plaatselijken predikant. Hij acht dit zeer gevaarlijk en voert daartoe vier ar- gumenten aan. Drie er van laat ik zwemmen, want het komt op het vierde aan, waarvan gezegd wordt, dat het het zwaarst weegt.

Het is dit: wij willen de zelfstandigheid van ons jeugdwerk bewaren ook tegenover de kerk. De spatieëring is van den heer Algra.

De zelfstandigheid van het jeugdwerk tegenover de kerk.

Daar dreigt dus groot gevaar van dien kant. Maar wat is dan toch die kerk, die zoo gevaarlijk is voor onze zelfstandigheid? Want een ieder gegriipt, dat dit gaat gelden voor heel het leven. Het staat er ook zoo.

Het is een geestelijk gevaar, wat wordt aangeduid. Voor den heer Algra is kerk hier kerkeraad, of de dominé.

Dat verwondert ons niet, want wij lezen meer dan eens, dat, als de Synode vergadert, haar leden niet meer af- gevaardigden van kerken zijn, maar kerken zelve. Als zij spreekt, spreekt de kerk. En mochten wij zulke synodeleden zien schrijden, want zulke hooge heeren loopen niet — naar hun vergaderzaal, of als wij hen zagen komen in de vergaderingen van een kerkeraad of classis om bevelen te geven, dan kunnen wij zeg- gen met een van hen: ziedaar, de kerk op marsch.

Zou het nu zoo erg zijn voor den heer Algra, als heel de wereld bestond uit zulke menschen, haast had ik gezegd Uebermenschen?

Ja, zegt de heer Algra, wij moeten de zelfstandig- heid onzer verenigingen bewaren tegenover hen, den kerkeraad of den dominé. En dat maken wij, d.w.z. de jongelingen, dien kerkeraad ook duidelijk.

Want wij bevelen ons naar dien kerkeraad en vra- gen kerkelijk toezicht, doch alleen op een zeer speciaal punt: de belijdenis.

Nu mogen wij toch wel even nadenken. In het formulier van bevestiging van onderlingen wordt gezegd, dat zij het opzicht hebben over de gemeente. En dat opzicht beteekent niet weinig, want als men belijdenis aflegt wordt op de vraag: belooft gij u te zullen onderwerpen aan de kerkelijke ver- maning en tucht, indien het mocht gebeuren, wat God genadiglijk verhoede, dat gij in leer en leven u kwaamt te misgaan, het plechtige antwoord gegeven: ja.

Een dure eed, als dr Kuypers placht te zeggen. Behooren tot dat leven — er is geen enkele uit- zondering gemaakt — ook onze organisaties? Ach, zoo roept de heer Algra ons toe, vergeet niet, dat de belijdenis is een zeer speciaal punt. Hoe is dit te verstaan?

Als de jongelingen tot den kerkeraad komen, zeggen zij: wij stellen ons onder uw toezicht. Wij doet dit dus in vrijheid: konden het ook laten. En als de praeses dan zegt: heel goed jongelui, dan verklaren zij: maar wij hebben U eerst nog wat te zeggen. Wij trekken om dat toezicht een zeer nauwen cirkel, waar- buiten U zich niet moogt begeven. U hebt niets te maken met onze werkwijze (hoe dol die dan ook weze moge. M.), niets met onze organisatie (welk karakter die dan ook moge dragen. M.), niets met onze finan- ciën (al koopen wij bijv. veel zonder te betalen. M.), niets met welk ander onderdeel van ons werk ook. Bijv. als wij handelen over politieke en sociale en letterkundige onderwerpen of voordrachten houden en tooneelstukjes geven. Niets, niets. Gij als kerkeraad hebt alleen tot taak, als U het toezicht verleend wordt door ons, wat inhoudt dat wij het ook niet konden doen, maar wij zijn nu

Wijzigingen Handboek 1950

- Blz. 19 BUITENPOST. Adres kerkeraad: K. Bouma, Ju- hanalaan.
- Blz. 56 HILVERSUM. Het telefoonnummer van Ds L. Doekes is gewijzigd in: 3365.
- Blz. 70 DORDRECHT. Adres kaashouder: G. Visser, Sin- gel 222.
- Blz. 82 ROTTERDAM-CENTRUM. Adres diaconie: C. L. F. Bredemeijer Jr, Bergsingel 78b, Rotterdam.